

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2008

- A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ**
- B. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ**
- Γ. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ**

6 Φεβρουαρίου 2008

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα Έρευνες Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε ευρωπαϊκό επίπεδο και δημοσιεύονται συνοπτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα στην παρούσα έκδοση στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει το IOBE.

Επίσης γίνεται μια σύντομη παρουσίαση των αποτελεσμάτων και της Έρευνας Καταναλωτών στην Ελλάδα, η οποία αποτελεί επίσης μέρος του Εναρμονισμένου Ευρωπαϊκού Προγράμματος, αλλά δεν διεξάγεται από το IOBE. Τα στοιχεία συνεπώς που παρουσιάζονται περιορίζονται στα όσα δημοσιεύει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Επόμενο δελτίο συγκυρίας: **6 Μαρτίου 2008**

A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ: ΕΕ-27, ΕΥΡΩΖΩΝΗ, ΕΛΛΑΔΑ

Ιανουάριος 2008

α) Ε.Ε.-27 – Ευρωζώνη: Περαιτέρω επιδείνωση του οικονομικού κλίματος σε ΕΕ και Ευρωζώνη

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος τον Ιανουάριο αποδυναμώθηκε περαιτέρω, κατά 2,6 μονάδες στην **Ευρωπαϊκή Ένωση** και κατά 1,7 μονάδες στην **Ευρωζώνη**, φθάνοντας τις 103,2 και 101,7 μονάδες αντίστοιχα. Ο δείκτης, ο οποίος βρίσκεται σε καθοδική τροχιά από τα μέσα του 2007, συνεχίζει πάντως να υπερτερεί από το μακροχρόνιο μέσο όρο και στις δύο ζώνες. Οι εξελίξεις στους περισσότερους τομείς είναι δυσμενείς ή στάσιμες. Έτσι, τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και στην Ευρωζώνη καταγράφεται υποχώρηση στις προσδοκίες στις *Υπηρεσίες*, το *Λιανικό Εμπόριο*, την *Καταναλωτική Εμπιστοσύνη* και τις *Κατασκευές*. Το κλίμα στη *Βιομηχανία* επιδεινώνεται στην Ευρωζώνη, αλλά παραμένει αμετάβλητο στην ΕΕ. Συγκεκριμένα:

- Στη **Βιομηχανία** ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών παρέμεινε σταθερός στην ΕΕ, ενώ υποχώρησε κατά μία μονάδα στην Ευρωζώνη. Και στις δύο ζώνες ο δείκτης παραμένει πάνω από το μακροχρόνιο μέσο όρο του. Οι εκτιμήσεις για τα *επίπεδα των παραγγελιών* περιορίστηκαν κατά μία μονάδα, ενώ οι προβλέψεις για την *εξέλιξη της παραγωγής* βελτιώθηκαν αντίστοιχα κατά μία μονάδα. Επιπλέον, οι προβλέψεις για τα *επίπεδα των αποθεμάτων* παρέμειναν σταθερές και στις δύο ζώνες. Στο τριμηνιαίο ερώτημα για τις *νέες παραγγελίες κατά τους τελευταίους μήνες* οι εκτιμήσεις είναι λιγότερο ευνοϊκές σε σχέση με την έρευνα του Οκτωβρίου, ενώ οι προβλέψεις για *εξαγωγές τους προσεχείς μήνες* παρέμειναν αμετάβλητες στην ΕΕ και κινήθηκαν ελαφρώς ανοδικά στην Ευρωζώνη.
- Στις **Υπηρεσίες**, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών τον Ιανουάριο, μετά από μία μικρή ανάκαμψη τον προηγούμενο μήνα, υποχωρεί κατά 4 μονάδες στην ΕΕ και κατά 2 στην Ευρωζώνη. Ο δείκτης και στις δύο ζώνες έχει εισέλθει σε πτωτική πορεία από τον Ιούνιο του 2007 και κινείται χαμηλότερα από το μακροχρόνιο μέσο όρο του. Στην ΕΕ, όλα τα επιμέρους στοιχεία του δείκτη υποχωρούν. Έτσι, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την *τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα* και την *τρέχουσα εξέλιξη της ζήτησης* περιορίζονται, ενώ και οι προβλέψεις για την *εξέλιξη της ζήτησης τους προσεχείς μήνες* σημειώνουν πτώση 4 μονάδων. Στην Ευρωζώνη, οι αντίστοιχες εκτιμήσεις υποχωρούν επίσης αλλά ηπιότερα, ενώ οι προβλέψεις για την *εξέλιξη της ζήτησης τους προσεχείς μήνες* παραμένουν σταθερές.
- Στο **Λιανικό Εμπόριο** ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υποχώρησε τόσο στην ΕΕ, όσο και στην Ευρωζώνη, παραμένοντας ωστόσο σε επίπεδα υψηλότερα του μακροχρόνιου μέσου όρου. Στην ΕΕ, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την *τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα* όσο και οι προσδοκίες για την *εξέλιξη επιχειρηματικής*

δραστηριότητας τους επόμενους μήνες υποχώρησαν, ενώ οι εκτιμήσεις τους για το ύψος των αποθεμάτων παρέμειναν σταθερές. Αντίθετα στην Ευρωζώνη όλες οι εκτιμήσεις αποδυναμώθηκαν, συμβάλλοντας συνολικά στην υποχώρηση του δείκτη.

Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (1990-2007=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

	M.O	2001-2007		M.O έτους				
	2001-07	Max	Min	2003	2004	2005	2006	2007
ΕΕ-27	100,8	114,1	87,0	92,3	101,8	98,6	107,5	110,8
Ευρωζώνη	99,6	112,0	86,6	92,5	98,7	97,4	106,3	108,4
Ελλάδα	99,9	115,4	82,3	92,4	102,2	88,6	102,3	108,0

2007												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	109,7	111,0	112,9	112,5	114,1	114,1	112,3	112,2	109,8	108,8	106,6	105,8
ΕΕ-13	108,6	109,0	110,6	110,4	111,6	111,1	110,4	109,4	106,3	105,4	104,1	103,4
Ελλάδα	106,9	104,1	108,3	111,2	109,9	108,1	108,2	108,3	111,2	108,6	106,8	104,3
2008												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	103,2											
ΕΕ-13	101,7											
Ελλάδα	100,6											

Σημείωση: Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (1990-2006=100) υπολογίζεται με βάση τους επιμέρους Δείκτες Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λιανικό Εμπόριο και τις Υπηρεσίες, καθώς και το Δείκτη Εμπιστοσύνης στους Καταναλωτές.

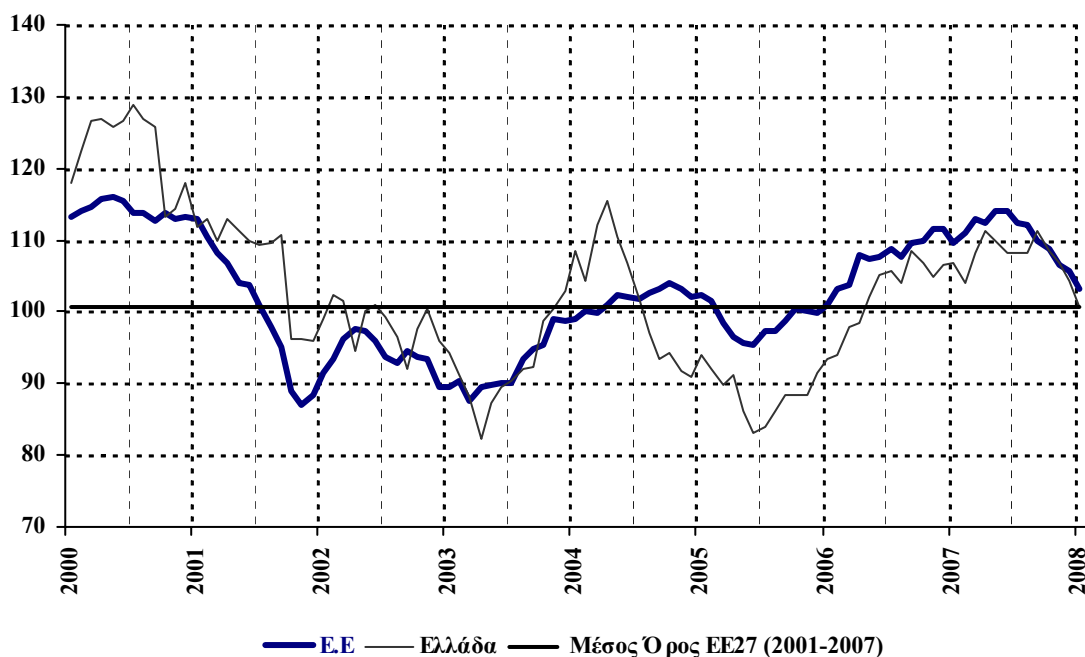
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfin

- Στις **Κατασκευές**, το κλίμα επιδεινώνεται περαιτέρω τον Ιανουάριο, τόσο στην ΕΕ όσο και στην Ευρωζώνη. Παρόλα αυτά, ο δείκτης και στις δύο ζώνες διατηρείται σε επίπεδα υψηλότερα του μακροχρόνιου μέσου όρου του. Η υποχώρηση του δείκτη απορρέει από την επιδείνωση των εκτιμήσεων για το *επίπεδο των εργασιών*, οι οποίες μειώθηκαν κατά δύο μονάδες στην ΕΕ και κατά μία μονάδα στην Ευρωζώνη, αλλά και των εκτιμήσεων για την *πορεία της απασχόλησης*, οι οποίες σημείωσαν σημαντική πτώση κατά τρεις και μία μονάδα αντίστοιχα.
- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** τον Ιανουάριο, υποχωρεί κατά 3 μονάδες στην ΕΕ και την Ευρωζώνη. Μετά την κορύφωση της επίδοσης του δείκτη τον Μάιο του 2007, το κλίμα και στις δύο ζώνες επιδεινώνεται σταθερά. Ο δείκτης στην ΕΕ κινείται στα επίπεδα του μακροχρόνιου μέσου όρου του, ενώ στην Ευρωζώνη κινείται χαμηλότερα αυτού. Οι εκτιμήσεις των καταναλωτών για τη *γενική οικονομική κατάσταση* υποχωρούν κατά 4 μονάδες στην ΕΕ και κατά 5 στην Ευρωζώνη, ενώ εξασθενούν και οι προσδοκίες σχετικά με την *οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους*. Τόσο οι προβλέψεις για τη *δυνατότητα αποταμίευσης τους επόμενους 12 μήνες*, όσο και οι προβλέψεις για την αντίστοιχη *εξέλιξη της ανεργίας* είναι περισσότερο δυσσώμενες τον Ιανουάριο και στις δύο ζώνες. Έτσι από τα αποτελέσματα της τριμηνιαίας έρευνας για τις μελλοντικές αγορές, οι καταναλωτές της ΕΕ δεν διαφοροποιούν τα σχέδιά τους για το προσεχές 12μηνο, τόσο

ως προς την *αγορά αυτοκινήτου*, όσο και την *αγορά σπιτιού*. Στην Ευρωζώνη ωστόσο η πρόθεση αγοράς αυτοκινήτου μειώνεται κατά 5 μονάδες, ενώ η πρόθεση αγοράς σπιτιού παραμένει αμετάβλητη.

- Τέλος, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες**, παρέμεινε σταθερός στην ΕΕ, ενώ ανέκαμψε ελαφρώς στην Ευρωζώνη, ύστερα από τη σημαντική υποχώρησή του τον Δεκέμβριο. Ο δείκτης εξακολουθεί να παραμένει σημαντικά χαμηλότερα του μακροχρόνιου μέσου όρου και στις δύο ζώνες. Παρόμοιες είναι οι εξελίξεις σε ΕΕ και Ευρωζώνη, με τις εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την *τρέχουσα εξέλιξη της ζήτησης* και την *επιχειρηματική δραστηριότητα του τελευταίου τριμήνου* να υποχωρούν, ενώ οι προσδοκίες για τη *μελλοντική εξέλιξη της ζήτησης* βελτιώθηκαν.

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος Ε.Ε-27 και Ελλάδα
(1990-2007=100, εποχικά εξομαλυσμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Σε επίπεδο χωρών, η εικόνα είναι μικτή, με ισάριθμες χώρες να καταγράφουν ανάκαμψη / υποχώρηση του κλίματος. Μεταξύ των κυριότερων χωρών, το κλίμα αποδυναμώνεται στην Γερμανία (-2,0), τη Γαλλία (-0,9), την Ιταλία (-1,3), την Ισπανία (-1,5) και το Ην. Βασίλειο (-2,3), ενώ βελτιώνεται στην Πολωνία (+1,8), η οποία εξακολουθεί να κατέχει την πρώτη θέση στην επίδοση του δείκτη στην Ευρώπη. Στην Ελλάδα, ο Δείκτης υποχωρεί κατά 3,7 μονάδες τον Ιανουάριο, εξέλιξη η οποία διατηρεί τη χώρα χαμηλά στη σχετική κατάταξη (19^η θέση).

β) Ελλάδα: Επιδείνωση του κλίματος λόγω πτώσης της καταναλωτικής εμπιστοσύνης

Στην Ελλάδα τον Ιανουάριο ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος υποχώρησε για τέταρτο συνεχή μήνα, φθάνοντας τις 100,6 μονάδες από 104,3 τον Δεκέμβριο. Πρόκειται για επίδοση πολύ χαμηλότερη της αντίστοιχης περυσινής (107,6 μονάδες). Βασική αιτία για την υποχώρηση αυτή είναι η ισχυρή πτώση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης. Αντίθετα, στους επιχειρηματικούς τομείς καταγράφονται οριακές βελτιώσεις που όμως δεν ήταν αρκετές για να αντισταθμίσουν την έντονη επίδραση των απαισιόδοξων εκτιμήσεων των καταναλωτών. Οι εξελίξεις δηλαδή του τελευταίου μήνα φαίνεται να επηρεάζουν καθοριστικά τις απόψεις των καταναλωτών σε αντίθεση με τις απόψεις των επιχειρήσεων που δείχνουν ανθεκτικότερες.

Στη Βιομηχανία οι προσδοκίες για την παραγωγική δραστηριότητα τους επόμενους μήνες βελτιώνονται, αλλά περιορίζονται οι εκτιμήσεις για τον όγκο των παραγγελιών. Στις Υπηρεσίες, οι προσδοκίες για την πορεία της ζήτησης το προσεχές τρίμηνο βελτιώνονται ελαφρά, στο Λιανικό Εμπόριο οι μεταβολές είναι οριακές, ενώ στις Κατασκευές αν και αμβλύνεται ελαφρά η έντονη απαισιοδοξία των τελευταίων ετών για το επίπεδο εργασιών, οι εκτιμήσεις παραμένουν δυσμενείς. Η ευρεία πτώση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης που επηρεάζει καθοριστικά το οικονομικό κλίμα οφείλεται σε επιδείνωση όλων των επιμέρους παραμέτρων. Έτσι επιδεινώνονται οι εκτιμήσεις για τη γενική οικονομική κατάσταση της χώρας, την πρόθεση αποταμίευσης, τη χρηματοοικονομική κατάσταση του νοικοκυριού και τα επίπεδα της ανεργίας των επόμενων 12 μηνών.

Στις επόμενες ενότητες ακολουθούν οι αναλυτικές εξελίξεις ανά τομέα.

B. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2008

1. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: Μικρή άνοδος των προσδοκιών

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη **Βιομηχανία** σημειώνει άνοδο τον Ιανουάριο και διαμορφώνεται στις 99,2 μονάδες από 97,5 τον Δεκέμβριο, επίδοση η οποία ωστόσο υστερεί έναντι του Ιανουαρίου 2007 (101,3 μονάδες). Ο δείκτης κινείται πάντως οριακά χαμηλότερα από το μακροχρόνιο μέσο όρο της περιόδου 2001-2007. Αναλυτικότερα:

α) Οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για την εξέλιξη της παραγωγής τους κατά τους προσεχείς μήνες κινούνται ελαφρώς ανοδικά, αφού μόλις το 10% των επιχειρήσεων «βλέπει» μείωση (από 17% τον Δεκέμβριο), με αντίστοιχη διεύρυνση του ποσοστού που αναμένει σταθερότητα (σε 58% από 51% τον Δεκέμβριο). Έτσι το σχετικό ισοζύγιο θετικών/ αρνητικών απαντήσεων αυξάνεται σε +22 από +16 τον προηγούμενο μήνα.

β) Σε συνέχεια των παραπάνω προβλέψεων, σημειώνεται μικρή αποκλιμάκωση του ύψους των αποθεμάτων, καθώς λιγότερες επιχειρήσεις εκτιμούν ότι το επίπεδό τους είναι υψηλό για την εποχή. Έτσι το ισοζύγιο εκείνων που εκτιμούν ότι τα αποθέματά τους αυξήθηκαν/ μειώθηκαν περιορίζεται ελαφρά στο +11 από +13 τον Δεκέμβριο, με το ποσοστό των επιχειρήσεων που εκτιμά ότι τα αποθέματά του είναι φυσιολογικά να παραμένει υψηλό (76%).

γ) Από την άλλη πλευρά όμως περαιτέρω πτώση εμφανίζουν οι προσδοκίες για το επίπεδο των παραγγελιών και της ζήτησης τους προσεχείς μήνες. Συγκεκριμένα, το ποσοστό εκείνων που αναμένουν μείωση στις παραγγελίες τους διευρύνεται στο 20% (από 15% τον Δεκέμβριο), με αποτέλεσμα η διαφορά θετικών - αρνητικών απαντήσεων να παραμένει αρνητική (στο -8 από -5 τον Δεκέμβριο). Πρόκειται για επίδοση αισθητά χαμηλότερη της αντίστοιχης περυσινής (-3), αλλά και χαμηλότερη των τελευταίων δύο ετών.

Από τα υπόλοιπα στοιχεία της έρευνας, οριακή άνοδο παρουσιάζουν οι παραγγελίες του εξωτερικού, γεγονός το οποίο ενισχύει και τις προβλέψεις για τις εξαγωγές τους προσεχείς μήνες. Έτσι, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της αντίστοιχης τριμηνιαίας έρευνας, το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναμένουν αύξηση/ μείωση στις εξαγωγές τους προς την Ε.Ε. διευρύνεται σε +24 από +13 που ήταν τον Οκτώβριο. Αντίστοιχη είναι και η αύξηση στις προβλέψεις για εξαγωγές προς τις Βαλκανικές χώρες, όπου το 32% εκτιμά ότι θα αυξηθούν (έναντι 28% τον Οκτώβριο). Ελαφρώς ενισχυμένες εμφανίζονται και οι προβλέψεις για τις συνολικές πωλήσεις το επόμενο τρίμηνο, με το ισοζύγιο θετικών/ αρνητικών απαντήσεων να διευρύνεται στο +24 από +19 τον Δεκέμβριο. Επιπλέον, από την τριμηνιαία ερώτηση για το επίπεδο των νέων παραγγελιών, η εικόνα δεν διαφοροποιείται ιδιαίτερα σε σχέση με την προηγούμενη μέτρηση (Οκτώβριος). Παρά τις θετικές προσδοκίες για την πορεία της ζήτησης, οι μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής υποχωρούν ελαφρά στους 4,8 μήνες, ενώ και το

ποσοστό χρησιμοποίησης του εργοστασιακού δυναμικού μειώνεται στο 75,4% (από 77,2% τον Δεκέμβριο). Σε όρους απασχόλησης, οι αρνητικές προβλέψεις αμβλύνονται, αλλά όσοι προβλέπουν μείωση εξακολουθούν να υπερτερούν αυτών που προβλέπουν αύξηση στους επόμενους μήνες. Τέλος, από τα τριμηνιαία ερωτήματα για τους λόγους που παρεμποδίζουν την παραγωγική δραστηριότητα των επιχειρήσεων, σταθερά πέντε στους εννέα εκτιμούν ότι αυτή διεξάγεται απρόσκοπτα (57%). Βασικό πρόσκομμα για τους υπόλοιπους είναι η ανεπάρκεια ζήτησης, η οποία επισημαίνεται από το 27% των επιχειρήσεων και ακολουθούν η ανεπάρκεια εργατικού δυναμικού και κεφαλαιουχικού εξοπλισμού (3% και 4% αντίστοιχα), καθώς και εμπόδια που σχετίζονται με τη γραφειοκρατία και το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (7%).

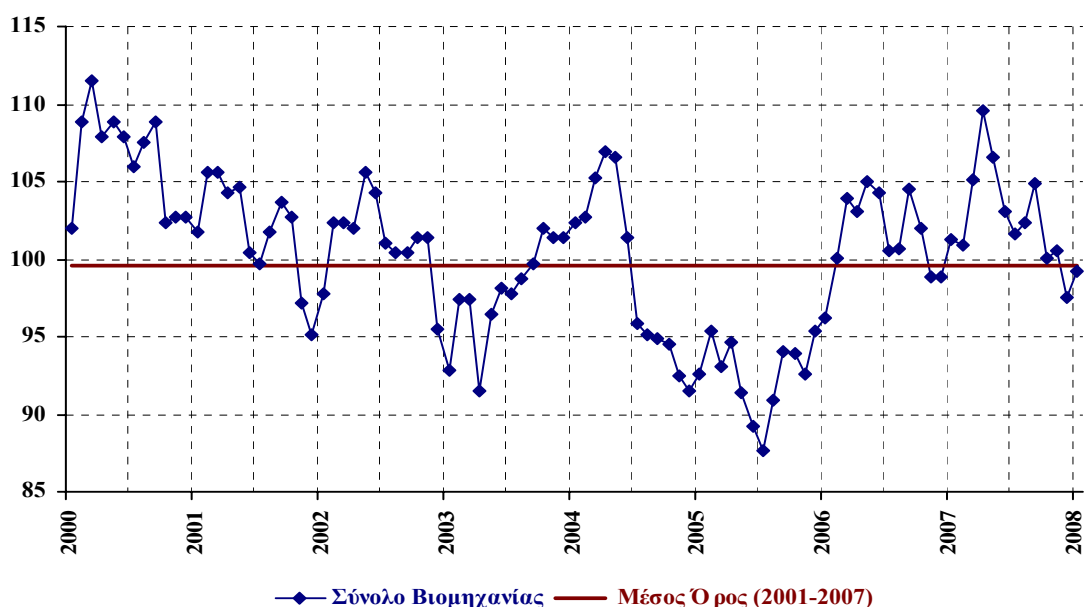
Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

			M.O	2001-2007		Μ.Ο έτους					
			2001-07	Max	Min	2003	2004	2005	2006	2007	
Βιομηχανία (1996-2006=100)			99,6	109,5	87,7	97,9	99,1	92,6	101,5	102.8	
				Απρλ-07	Ιουλ-05						
2007											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
101,3	100,9	105,1	109,5	106,6	103,1	101,6	102,4	104,9	100,1	100,5	97,5
2008											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
99,2											

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προοπτικές για την παραγωγή, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τη συνολική ζήτηση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

Οι εξελίξεις στις επιμέρους κατηγορίες αγαθών της Βιομηχανίας είναι οι ακόλουθες:

Στα **Καταναλωτικά Αγαθά**, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών σημειώνει πτώση και διαμορφώνεται στις 99,5 από 102,3 μονάδες τον Δεκέμβριο. Η υποχώρηση αυτή οφείλεται στην επιδείνωση των προβλέψεων για το επίπεδο της παραγωγής τους προσεχείς μήνες, με το σχετικό ισοζύγιο θετικών / αρνητικών απαντήσεων να διαμορφώνεται στο +15 (+22 τον Δεκέμβριο). Η μείωση αυτή ενισχύεται και από τις ηπιότερες προσδοκίες για τις πωλήσεις των επόμενων μηνών, αλλά και από τον περιορισμό των παραγγελιών σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, με το σχετικό ποσοστό θετικών – αρνητικών απαντήσεων να διαμορφώνεται στο -5 από -1 τον Δεκέμβριο. Την ίδια πορεία ακολουθούν οι προσδοκίες για τις πωλήσεις και τις εξαγωγές τους προσεχείς μήνες, αλλά και οι προβλέψεις για την απασχόληση, όπου σημειώνεται οριακή μείωση. Παρόλα αυτά, στην τριμηνιαία έρευνα για τις εξαγωγές, αποτυπώνεται σημαντική άνοδος των προσδοκιών, τόσο για τις εξαγωγές προς την Ε.Ε. (+22 το ισοζύγιο θετικών / αρνητικών απαντήσεων από +13 τον Οκτώβριο), όσο και προς τις Βαλκανικές χώρες (+27 από +12 τον Οκτώβριο). Οριακή αποκλιμάκωση παρουσιάζει και το ύψος των αποθεμάτων. Επιπλέον, το ποσοστό των επιχειρήσεων που θεωρεί ότι η λειτουργία του δεν συναντά προσκόμματα περιορίζεται σε σχέση με τον προηγούμενο Οκτώβριο στο 55% (από 63%), ενώ διευρύνεται το ποσοστό εκείνων που παρεμποδίζονται από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και τη γραφειοκρατία. Η ανεπάρκεια ζήτησης, πάντως εξακολουθεί να αποτελεί το κυριότερο πρόσκομμα στη λειτουργία για το 18% των επιχειρήσεων.

Στα **Κεφαλαιουχικά Αγαθά**, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών παραμένει αμετάβλητος στις 97,8 μονάδες, κινείται όμως υψηλότερα του Ιανουαρίου του 2006 (92,1 μονάδες). Από τη μία πλευρά αμβλύνονται - αν και παραμένουν αρνητικές - οι προβλέψεις για το επίπεδο των παραγγελιών και της ζήτησης και από την άλλη, το ύψος των αποθεμάτων εμφανίζεται διογκωμένο: το 27% κρίνει υψηλά τα αποθέματά του για την εποχή έναντι 16% τον Δεκέμβριο. Το επίπεδο της παραγωγής τους προσεχείς μήνες είναι σχεδόν αμετάβλητο, αλλά οι προσδοκίες για τις συνολικές πωλήσεις το ερχόμενο τρίμηνο ενισχύονται. Αντίθετα, οι προβλέψεις για τις εξαγωγές το προσεχές τρίμηνο είναι ηπιότερες του Δεκεμβρίου, με το σχετικό ισοζύγιο θετικών/ αρνητικών απαντήσεων να διαμορφώνεται στο +14 (από +25). Ωστόσο στο αντίστοιχο τριμηνιαίο ερώτημα σημειώνεται σημαντική αύξηση σε σχέση με τον Οκτώβριο και μάλιστα προς κάθε κατεύθυνση (Ευρωπαϊκή Ένωση, Βαλκάνια, λοιπές αγορές). Σημαντική είναι και η άνοδος στις προβλέψεις για την απασχόληση, αφού η διαφορά στα ποσοστά εκείνων που αναμένουν αύξηση/ μείωση εκτινάσσεται στο +7 από -10 τον Δεκέμβριο. Τέλος, διευρύνεται το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνουν απρόσκοπτη παραγωγική δραστηριότητα στο 58% (έναντι 47% τον Δεκέμβριο), ενώ το 24% εξακολουθεί να θεωρεί την ανεπάρκεια της ζήτησης ως το βασικότερο πρόσκομμα στη λειτουργία του.

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Ενδιάμεσα Αγαθά** τον Ιανουάριο ανακάμπτει και διαμορφώνεται στις 99,6 μονάδες (93,2 τον Δεκέμβριο), επίδοση ωστόσο χαμηλότερη σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή (109,7 μονάδες). Η ανάκαμψη αυτή οφείλεται στην ισχυρή άνοδο των προβλέψεων για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες, με το ισοζύγιο θετικών/ αρνητικών απαντήσεων να διευρύνεται στο +29 από +7 τον περασμένο μήνα. Οι θετικές

προσδοκίες για την παραγωγή ενισχύουν και τις προβλέψεις για τις πωλήσεις (μόνο το 9% βλέπει πτώση, σε σύγκριση με το 26% του Δεκεμβρίου) το επόμενο τρίμηνο, αλλά και τις εξαγωγές. Περιορίζεται ελαφρά και το ποσοστό των επιχειρήσεων που εκτιμούν διογκωμένα αποθέματα για την εποχή, ενώ ηπιότερες είναι οι εκτιμήσεις για τις παραγγελίες. Και σε αυτή την κατηγορία αγαθών η τριμηνιαία έρευνα για τις εξαγωγές, δείχνει βελτίωση του κλίματος και θετικότερες προοπτικές για τις εξαγωγές προς την Ε.Ε. σε σχέση με τον Οκτώβριο, ενώ σχετική σταθερότητα εμφανίζουν οι προσδοκίες για τις εξαγωγές προς τα Βαλκάνια. Το θετικό κλίμα και η σχετική ικανοποίηση αποτυπώνεται και στη διεύρυνση του ποσοστού των επιχειρήσεων που δεν βλέπουν προσκόμματα στη δραστηριότητά τους (59% έναντι 52% τον Οκτώβριο), με την ανεπάρκεια της ζήτησης να προβάλλεται ως εμπόδιο από όσους διαφωνούν (36%).

2. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: Βελτίωση κλίματος στις Ιδιωτικές Κατασκευές, σταθερότητα στα Δημόσια Έργα

Ανοδική είναι η πορεία του Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Κατασκευές** τον Ιανουάριο, με την τιμή του να διαμορφώνεται στις 84,2 μονάδες από 81,5 μονάδες τον προηγούμενο μήνα. Η επίδοση αυτή είναι ωστόσο χαμηλότερη της αντίστοιχης περυσινής, αλλά και του μακροχρόνιου μέσου όρου του δείκτη. Τόσο οι προσδοκίες για το επίπεδο του προγράμματος εργασιών των επιχειρήσεων όσο και οι προβλέψεις για την απασχόληση, εμφανίζονται βελτιωμένες. Συγκεκριμένα, το ισοζύγιο θετικών/ αρνητικών απαντήσεων σχετικά με τις εργασίες της επιχείρησης περιορίζεται ελαφρά στο -39 τον Ιανουάριο, έναντι -43 τον Δεκέμβριο, ενώ ένα 29% προβλέπει αύξηση της απασχόλησης (25% τον Δεκέμβριο). Επίσης ενισχύονται ελαφρά οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας στους 16,2 (έναντι 16 τον Δεκέμβριο). Παρόλα αυτά, εξακολουθεί να υπάρχει δυσαρέσκεια για την πορεία των εργασιών το τελευταίο τρίμηνο, ενώ ένα σταθερά πολύ μικρό ποσοστό επιχειρήσεων εκτιμά ότι η παραγωγική του δραστηριότητα διεξάγεται απρόσκοπτα (14% έναντι 15% τον Δεκέμβριο). Βασικότερο εμπόδιο στην παραγωγική δραστηριότητα εξακολουθεί να είναι η χαμηλή ζήτηση (29%), με τη γραφειοκρατία και το ισχύον θεσμικό πλαίσιο να ακολουθούν (27%) και τις δυσκολίες χρηματοδότησης να επισημαίνονται από ένα 20% των επιχειρήσεων.

Από τους δύο κύριους υποκλάδους του τομέα, οι προσδοκίες στις Ιδιωτικές Κατασκευές εμφανίζονται ενισχυμένες, ενώ στις Κατασκευές Δημοσίων Έργων παρατηρείται σταθερότητα. Αναλυτικότερα:

Στις **Ιδιωτικές Κατασκευές** ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών σημειώνει άνοδο και διαμορφώνεται στις 87,2 μονάδες από τις 81,6 μονάδες τον Δεκέμβριο. Η ανατροπή του δυσμενούς κλίματος που έχει ξεκινήσει από τον Σεπτέμβριο του 2007 αποδίδεται στην άνοδο των προσδοκιών στις κατασκευές Λοιπών Ιδιωτικών Κτιρίων και όχι στις Κατοικίες, όπου υπάρχει επιδείνωση. Παρόλα αυτά, στο σύνολο των ιδιωτικών κατασκευών, τόσο οι προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων, όσο και οι προβλέψεις για την απασχόληση εμφανίζονται θετικότερες σε σύγκριση με τις αντίστοιχες του Δεκεμβρίου. Συγκεκριμένα, το 12% των επιχειρήσεων προβλέπει αύξηση στις εργασίες τους, ποσοστό πολύ μεγαλύτερο του 4% του Δεκεμβρίου. Αλλά και οι αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση

αμβλύνονται με το ισοζύγιο θετικών / αρνητικών απαντήσεων να περιορίζεται στο -1 (-5 τον Δεκέμβριο). Οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας ωστόσο κυμαίνονται στα επίπεδα του Δεκεμβρίου (11,1 μήνες), ενώ θετικότερες εμφανίζονται οι συνολικές εκτιμήσεις για την πορεία των εργασιών σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο. Σε κάθε περίπτωση πάντως, το ποσοστό των κατασκευαστικών επιχειρήσεων που θεωρεί ότι η δραστηριότητά του δεν παρεμποδίζεται, εξακολουθεί να είναι μικρό (31% από 33% τον Δεκέμβριο). Από τις επιχειρήσεις που θεωρούν ότι η επιχειρηματική τους λειτουργία συναντά εμπόδια, το 34% αποδίδει το γεγονός στη χαμηλή ζήτηση, ενώ επισημαίνονται και διαστάσεις του θεσμικού πλαισίου και της γραφειοκρατίας (13%), της ανεπαρκούς χρηματοδότησης (6%), αλλά και των δυσμενών καιρικών συνθηκών (9%).

Στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων** η εικόνα δεν διαφοροποιείται ιδιαίτερα σε σχέση με τις επιδόσεις του προηγούμενου μήνα, αφού ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών διαμορφώνεται στις 81,3 μονάδες (από 81,1 τον Δεκέμβριο). Η επίδοση αυτή υστερεί κατά πολύ της αντίστοιχης περυσινής (96,1 μονάδες) και συνιστά μία από τις χαμηλότερες των τελευταίων 20 μηνών. Αμετάβλητες εμφανίζονται έτσι οι προβλέψεις για την απασχόληση, με το ισοζύγιο θετικών/ αρνητικών απαντήσεων να είναι οριακά θετικό (+1), ενώ σταθερά αρνητικές παρουσιάζονται και οι προσδοκίες για το πρόγραμμα εργασιών τους επόμενους μήνες. Το ποσοστό εκείνων που εκτιμούν ότι το πρόγραμμα εργασιών τους είναι χαμηλότερο του κανονικού διαμορφώνεται στο -51% (από -52% τον Δεκέμβριο), παρόλο που οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας ξεπερνούν σταθερά τον 1,5 χρόνο (19 από 18,8 μήνες τον Δεκέμβριο). Η έντονη δυσарέσκεια στην αγορά αποτυπώνεται εύγλωττα από το συντριπτικό 97% των επιχειρήσεων που θεωρεί ότι αντιμετωπίζει σημαντικά εμπόδια στην παραγωγική του δραστηριότητα (94% τον Δεκέμβριο). Το μεγαλύτερο μέρος αυτών εξακολουθεί να θεωρεί το θεσμικό πλαίσιο και τη γραφειοκρατία ως τα βασικότερα προσκόμματα στην παραγωγική διαδικασία (36%), ενώ το 29% κρίνει ανεπαρκή την χρηματοδότηση και το 25% χαμηλή τη ζήτηση στον κλάδο (25%).

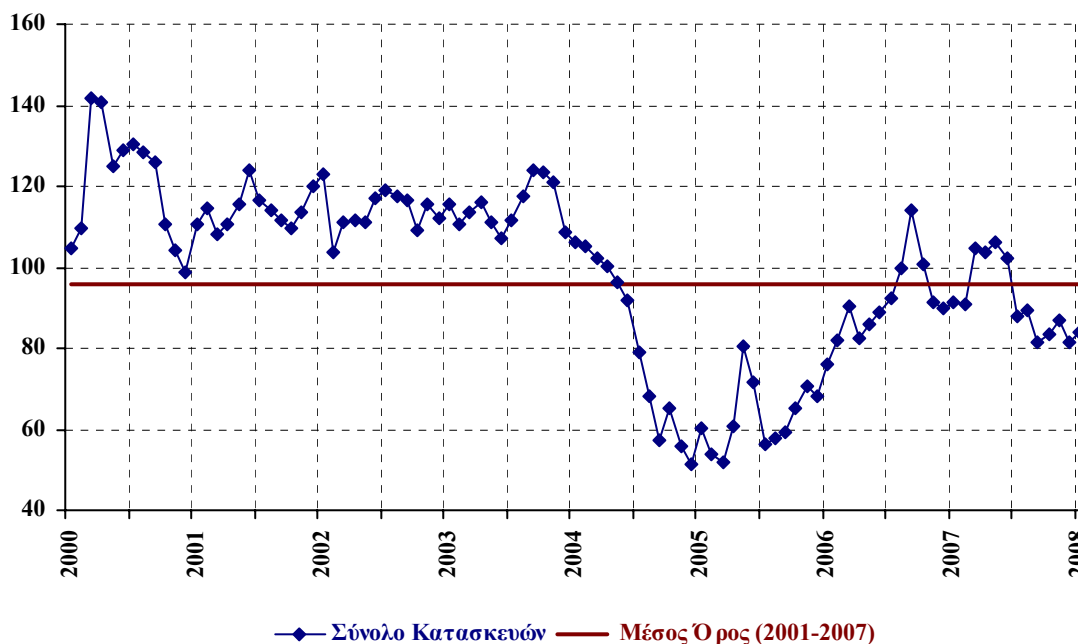
Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

				Μ.Ο		2001-2007		Μ.Ο έτους						
				2001-07		Max		Min		2003	2004	2005	2006	2007
Κατασκευές (1996-2006=100)				95,9		123,8		51,4		115,0	81,5	63,0	91,1	92.5
						Σεπτ-03		Δεκ-04						
2007														
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ			
91,4	90,7	104,9	103,7	106,2	102,1	87,7	89,4	81,5	83,7	86,9	81,5			
2008														
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ			
84,2														

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

3. ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: Ικανοποίηση από τις πωλήσεις, θετικές προσδοκίες

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** κινείται ελαφρώς ανοδικά και διαμορφώνεται στις 117 μονάδες, από τις 116,6 μονάδες τον Δεκέμβριο, επίδοση αντίστοιχη της περυσινής. Στη μικρή αυτή άνοδο του δείκτη συμβάλλουν οι θετικότερες εκτιμήσεις της τρέχουσας κατάστασης της επιχείρησης, αφού σταθερά πάνω από το 60% των επιχειρήσεων εκτιμά ανοδικές πωλήσεις αυτή την περίοδο. Από την άλλη πλευρά όμως τα αποθέματα παραμένουν διογκωμένα (στο +24 το σχετικό ισοζύγιο), αν και το ύψος τους κρίνεται ως κανονικό για την εποχή από επτά στις 10 επιχειρήσεις. Εξάλλου, οι προβλέψεις για τις πωλήσεις το προσεχές τρίμηνο παραμένουν πολύ αισιόδοξες με το σχετικό ισοζύγιο θετικών/ αρνητικών απαντήσεων να διαμορφώνεται για δεύτερο συνεχή μήνα στο +60. Ωστόσο, αισθητά μετριοπαθέστερες είναι οι παραγγελίες προς τους προμηθευτές, με το ποσοστό εκείνων που προβλέπουν αύξηση να περιορίζεται στο 38% από 45% τον Δεκέμβριο. Παρόλα αυτά, οι θετικότερες εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις εξακολουθούν να τροφοδοτούν τις προοπτικές για την απασχόληση: πάνω από τις μισές επιχειρήσεις βλέπουν αύξηση της απασχόλησης (από 42% τον Δεκέμβριο) στο επόμενο τρίμηνο.

Στους επιμέρους κλάδους, η πορεία του δείκτη είναι ισχυρά ανοδική στα Τρόφιμα- Ποτά- Καπνός και στα Οχήματα – Ανταλλακτικά, ενώ για τους υπόλοιπους κλάδους ο δείκτης κινείται πτωτικά. Αναλυτικότερα:

Στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός**, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών σημειώνει έντονη άνοδο, φθάνοντας τις 127,3 μονάδες από τις 116,6 όπου βρισκόταν τον Δεκέμβριο. Η επίδοση

αυτή είναι πολύ υψηλότερη από την αντίστοιχη περυσινή (117,1 μονάδες), αλλά και υψηλότερη των τελευταίων τεσσάρων ετών. Όλες οι παράμετροι του δείκτη συμβάλλουν προς την κατεύθυνση αυτή. Έτσι, οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των πωλήσεων εκτινάσσονται, με το 86% να κρίνει ότι έχουν αυξηθεί (έναντι 62% τον Δεκέμβριο). Την ίδια θετική δυναμική ακολουθούν και οι προσδοκίες για τις πωλήσεις του προσεχούς τριμήνου, ενώ αισθητή είναι η πτώση του ποσοστού των επιχειρήσεων που κρίνουν τα αποθέματά τους διογκωμένα για την εποχή (7% έναντι 28% τον Δεκέμβριο).

Στον αντίποδα, σημαντικά μειωμένες εμφανίζονται οι προσδοκίες του κλάδου **Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση** καθώς ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών διαμορφώνεται στις 126,8 μονάδες από τις 133,8 μονάδες τον Δεκέμβριο. Πρόκειται για μία από τις χαμηλότερες επιδόσεις των τελευταίων 14 μηνών και προέρχεται κυρίως από: την εξασθένιση των θετικών εκτιμήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις (57% από 67% τον Δεκέμβριο) και το ιδιαίτερα διογκωμένο επίπεδο των αποθεμάτων, καθώς σχεδόν οι μισές επιχειρήσεις (47% έναντι 31% τον Δεκέμβριο) δηλώνουν αυξημένα αποθέματα για την εποχή. Το γεγονός αυτό επηρεάζει και τις παραγγελίες προς τους προμηθευτές, αφού πλέον μόνο ένα 33% βλέπει αύξηση το επόμενο τρίμηνο (έναντι 49% τον Δεκέμβριο). Παρόλα αυτά, οι προοπτικές τόσο για το επίπεδο των πωλήσεων το προσεχές τρίμηνο, όσο και για την απασχόληση δεν φαίνεται να πλήττονται και παραμένουν θετικές, αν και αμετάβλητες σε σχέση με τον Δεκέμβριο.

Πτώση όμως παρατηρείται και στον Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού**, ο οποίος διαμορφώνεται στις 122,1 μονάδες από τις 129,8 μονάδες τον Δεκέμβριο, επίδοση η οποία είναι χαμηλότερη και της αντίστοιχης περυσινής (129,4 μονάδες). Η εξέλιξη αυτή οφείλεται αφενός στην αποκλιμάκωση των πολύ υψηλών προσδοκιών για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες, αφού το ισοζύγιο θετικών / αρνητικών απαντήσεων διαμορφώνεται στο +59 από +83 τον Δεκέμβριο και αφετέρου στην αύξηση του ποσοστού που κρίνει τα αποθέματα υψηλά για την εποχή. Οι τάσεις αυτές οδηγούν και στον περιορισμό των παραγγελιών προς τους προμηθευτές. Πάντως θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις είναι πολύ θετικές, καθώς σχεδόν οι εννέα στους δέκα επισημαίνουν αύξηση, ενώ πολύ ενισχυμένες είναι και οι προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου, με το 30% να βλέπει αύξηση (έναντι 7% τον Δεκέμβριο).

Στα **Οχήματα – Ανταλλακτικά**, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών κινείται ανοδικά και διαμορφώνεται στις 109,5 μονάδες από τις 106,2 μονάδες τον Δεκέμβριο, επίδοση η οποία υπερτερεί της αντίστοιχης περυσινής (108,2 μονάδες). Η βελτίωση του κλίματος προέρχεται τόσο από τη μικρή άνοδο του ποσοστού των επιχειρήσεων που εκτιμούν ότι οι πωλήσεις του τελευταίου τριμήνου έχουν αυξηθεί (45% έναντι 42% τον Δεκέμβριο), όσο και από τις θετικότερες προοπτικές για τις πωλήσεις του επόμενου τριμήνου (56% προβλέπει αύξηση έναντι 48% τον Δεκέμβριο). Έτσι αποκλιμακώνεται και οι εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων, ενώ το ισοζύγιο για την απασχόληση διαμορφώνεται στην υψηλότερη τιμή των τελευταίων 12 μηνών (+22), υποστηρίζοντας την αισιοδοξία στον κλάδο.

Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

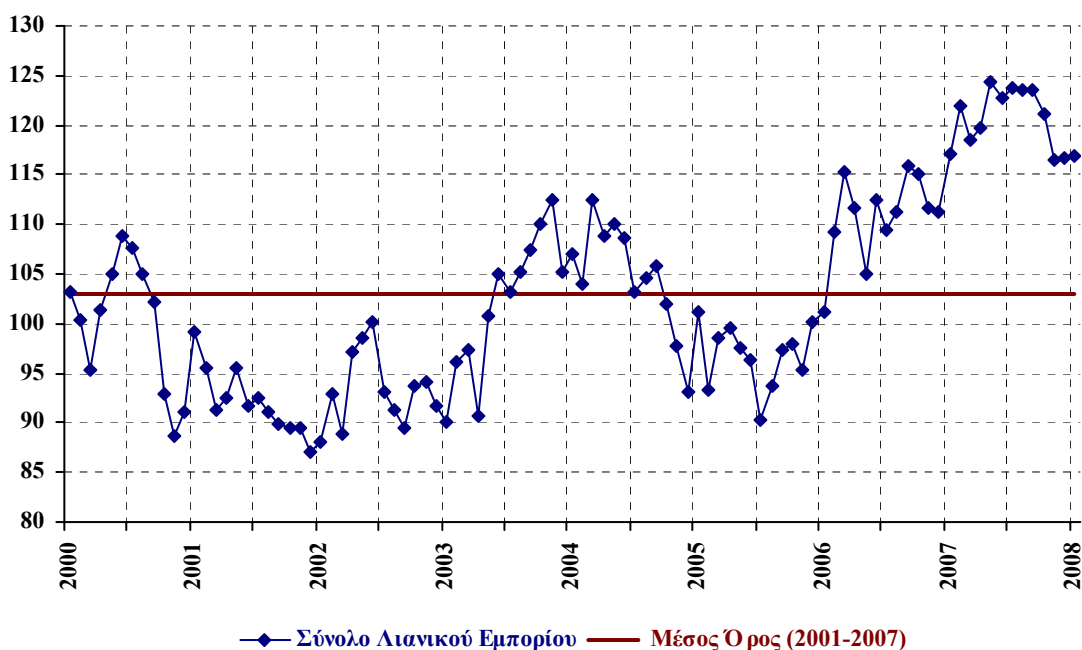
	Μ.Ο	2001-2007		Μ.Ο έτους				
	2001-07	Max	Min	2003	2004	2005	2006	2007
Λιανικό Εμπόριο (1996-2006=100)	102,9	124,3	87,1	102,0	104,8	96,8	110,8	120,8
		Mai-07	Δεκ-01					

2007											
I	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
117,1	122,0	118,5	119,7	124,3	122,7	123,8	123,5	123,6	121,0	116,5	116,6
2008											
I	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
117,0											

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και προβλέψεις για τις πωλήσεις και το ύψος των αποθεμάτων.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο
(1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

Αντίθετα, στα **Πολυκαταστήματα**, οι προσδοκίες περιορίζονται εκ νέου τον Ιανουάριο, αφού ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών υποχωρεί στις 121,4 μονάδες από τις 124 τον Δεκέμβριο, όμως κινείται υψηλότερα της αντίστοιχης περυσινής (111,3 μονάδες). Η πτώση αυτή οφείλεται στην εξασθένηση των πολύ θετικών εκτιμήσεων των επιχειρήσεων για την πορεία των πωλήσεων του τελευταίου τριμήνου (54% έναντι 64% τον Δεκέμβριο). Πάντως, έχει προηγηθεί σημαντική ρευστοποίηση των αποθεμάτων, με αποτέλεσμα το ύψος τους να κρίνεται πλέον χαμηλότερο του κανονικού για την εποχή (ισοζύγιο στο -8 από +2 τον Δεκέμβριο). Στα υψηλά επίπεδα του προηγούμενου μήνα διατηρούνται ωστόσο οι προσδοκίες

για τις πωλήσεις το επόμενο τρίμηνο, παρόλο που οι παραγγελίες προς τους προμηθευτές φαίνεται να υστερούν σε σχέση με τον Δεκέμβριο, ενώ και οι πολύ θετικές προσδοκίες για το επίπεδο της απασχόλησης περιορίζονται.

4. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Αισιοδοξία για την πορεία της ζήτησης

Στις **Υπηρεσίες** ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών κινείται ανοδικά, φθάνοντας τις 106,4 μονάδες τον Ιανουάριο από τις 105,1 τον Δεκέμβριο, επίδοση η οποία ωστόσο είναι χαμηλότερη της αντίστοιχης περυσινής (109,5 μονάδες). Η άνοδος του δείκτη οφείλεται τόσο στις θετικότερες εκτιμήσεις για την πορεία της ζήτησης το τελευταίο τρίμηνο, όσο και στις ευνοϊκότερες προσδοκίες για την εξέλιξή της στους επόμενους μήνες, με το αντίστοιχο ισοζύγιο θετικών/ αρνητικών προβλέψεων να διευρύνεται στο +40 από +36 τον περασμένο μήνα. Επιπλέον, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα κατάσταση της επιχείρησής τους δεν σημειώνουν μεταβολές, με το ισοζύγιο θετικών/ αρνητικών εκτιμήσεων να διαμορφώνεται στο +29 για δεύτερο συνεχή μήνα. Ενισχυμένες εμφανίζονται και οι προβλέψεις για την απασχόληση, αφού το ποσοστό εκείνων που βλέπουν αύξηση διευρύνεται στο 35% (έναντι 29% τον Δεκέμβριο). Σταθερά άλλωστε πάνω από τις μισές επιχειρήσεις επισημαίνουν ότι η παραγωγική τους δραστηριότητα διεξάγεται απρόσκοπτα. Όσοι διαφωνούν, προβάλλουν και πάλι την ανεπάρκεια της ζήτησης ως το μεγαλύτερο πρόσκομμα στην παραγωγική διαδικασία (16%), ενώ δευτερευόντως επισημαίνουν παράγοντες που αφορούν στο θεσμικό πλαίσιο και στη γραφειοκρατία (14%).

Για επιμέρους κλάδους των Υπηρεσιών μπορούν να σημειωθούν τα ακόλουθα:

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια** υποχωρεί περαιτέρω τον Ιανουάριο, φθάνοντας τις 80,3 μονάδες από τις 84,4 τον Δεκέμβριο. Η επίδοση αυτή είναι πολύ χαμηλότερη της αντίστοιχης περυσινής (112,6 μονάδες), αλλά και η χαμηλότερη των τελευταίων τριών ετών. Βασική αιτία για την υποχώρηση αυτή είναι οι δυσμενείς εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την κατάσταση της επιχείρησής τους το τελευταίο τρίμηνο, αφού το ισοζύγιο θετικών/ αρνητικών απαντήσεων διευρύνεται στο -27 από -8 τον Δεκέμβριο. Δυσμενέστερη, αν και οριακά, εμφανίζεται και η ζήτηση του τελευταίου τριμήνου, ενώ αντίθετα θετικές είναι πλέον οι προβλέψεις για τη ζήτηση των επόμενων μηνών, με το σχετικό ισοζύγιο θετικών/ αρνητικών απαντήσεων να διαμορφώνεται στις +2 μονάδες από -5 τον Δεκέμβριο. Αξιοσημείωτη είναι όμως η αύξηση του ποσοστού των επιχειρήσεων που εκτιμά ότι η επιχειρηματική του δραστηριότητα παρεμποδίζεται: από 56% τον Δεκέμβριο αγγίζει το 80% τον Ιανουάριο. Η πλειονότητα αυτών (51%) επισημαίνει την ανεπάρκεια της ζήτησης ως το βασικότερο πρόσκομμα στην παραγωγική διαδικασία, ενώ παράγοντες όπως το θεσμικό πλαίσιο και η γραφειοκρατία ακολουθούν στη σχετική αξιολόγηση (16%).

Η πορεία των κλίματος στα **Τουριστικά Πρακτορεία** είναι και εδώ καθοδική, αφού ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών υποχωρεί στις 94,5 μονάδες από 98,3 που ήταν τον Δεκέμβριο, υστερώντας ελαφρώς και της αντίστοιχης περυσινής επίδοσης (95,3 μονάδες). Ο περιορισμός των προσδοκιών οφείλεται στη σημαντική μείωση του ποσοστού των επιχειρήσεων που

δηλώνει ικανοποιημένο από την τρέχουσα δραστηριότητα, φθάνοντας μόλις στο 12%, έναντι του 25% τον προηγούμενο μήνα και στην αύξηση του ποσοστού των επιχειρήσεων που εκτιμά ότι η ζήτηση κινείται ανοδικά (18% από 25% τον Δεκέμβριο). Αντίθετα αλλάζουν τάση οι προσδοκίες για τη ζήτηση προϊόντων και υπηρεσιών το προσεχές τρίμηνο, οι οποίες γίνονται πλέον θετικές: το ισοζύγιο θετικών/ αρνητικών απαντήσεων διαμορφώνεται στο +12 από -25 τον Δεκέμβριο. Πάντως, το ποσοστό εκείνων που θεωρούν ότι η παραγωγική του δραστηριότητα δεν παρεμποδίζεται περιορίζεται περαιτέρω τον Ιανουάριο στο 18% από 25% τον προηγούμενο μήνα, ενώ η ανεπάρκεια ζήτησης επισημαίνεται από το 47% ως το κυριότερο πρόσκομμα στην παραγωγική δραστηριότητα των επιχειρήσεων.

Στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες** (διαφημιστικές, εταιρείες συμβούλων, κτλ), ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών κινείται οριακά χαμηλότερα, φθάνοντας τις 102,1 μονάδες, επίδοση η οποία χαμηλότερη και της αντίστοιχης περυσινής (103,1 μονάδες). Η μείωση αυτή οφείλεται στην αποκλιμάκωση των προσδοκιών για τη ζήτηση προϊόντων και υπηρεσιών το προσεχές τρίμηνο, αφού το σχετικό ισοζύγιο θετικών / αρνητικών απαντήσεων διαμορφώνεται στο +25 από +33 τον Δεκέμβριο. Ωστόσο, θετικότερες του Δεκεμβρίου εμφανίζονται οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων, τόσο για την κατάσταση της επιχείρησης το τελευταίο τρίμηνο, όπου εκείνοι που δηλώνουν ικανοποιημένοι ανέρχονται στο 44% (έναντι 38% τον Δεκέμβριο), όσο και για την τρέχουσα ζήτηση. Τέλος σχετικά με τη λειτουργία της επιχείρησης, ένα υψηλό, αν και μειωμένο ελαφρά έναντι του Δεκεμβρίου, ποσοστό (56% από 59%) θεωρεί ότι η δραστηριότητά του δεν παρεμποδίζεται, ενώ το 16% επισημαίνει την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης ως βασικό πρόσκομμα στη λειτουργία του, με το 12% να ακολουθεί, θεωρώντας ως βασικότερο εμπόδιο το θεσμικό πλαίσιο και τη γραφειοκρατία.

Τέλος, στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς¹** (ασφαλιστικές, χρηματιστηριακές, διαχείρισης κεφαλαίων, κτλ πλην όμως τραπεζών.) ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών κινείται ανοδικά, στις 98,5 μονάδες από τις 95,6 τον Δεκέμβριο. Η ανάκαμψη που επηρεάζει και το συνολικό δείκτη των Υπηρεσιών, στηρίζεται σε θετικότερες έναντι του Δεκεμβρίου εκτιμήσεις για την κατάσταση της επιχείρησης το τελευταίο τρίμηνο, όπου εκείνοι που δηλώνουν ικανοποιημένοι ανέρχονται στο 55% (έναντι 40% τον Δεκέμβριο). Παρόλα αυτά, οι προσδοκίες για τη ζήτηση προϊόντων και υπηρεσιών το προσεχές τρίμηνο αποκλιμακώνονται, αφού το σχετικό ισοζύγιο θετικών / αρνητικών απαντήσεων διαμορφώνεται στο +23 από +25 τον Δεκέμβριο, ενώ και η τρέχουσα ζήτηση περιορίζεται ελαφρώς. Το 57% επισημαίνει ότι η δραστηριότητά του διεξάγεται απρόσκοπτα (από 44% τον Δεκέμβριο), με το 23% να κρίνει την ανεπάρκεια ζήτησης ως βασικό εμπόδιο στη λειτουργία του και ένα 13% να επισημαίνει εμπόδια που σχετίζονται με το θεσμικό πλαίσιο και τη γραφειοκρατία.

¹ Πρόκειται για έναν νέο κλαδικό δείκτη που θα παρουσιάζει το IOBE στο δελτίο του και αναφέρεται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους κλάδους 65, 66 και 67 κατά NACE. Περιλαμβάνει δηλαδή ασφαλιστικές εταιρείες, χρηματιστηριακές εταιρείες, εταιρείες διαχείρισης κεφαλαίων, leasing, factoring κτλ. Οι τραπεζικές δραστηριότητες εξαιρούνται, καθώς οι Τράπεζες δεν περιλαμβάνονται στο δείγμα, όμως θυγατρικές τραπεζών με δραστηριότητες όπως αυτές που περιγράφονται περιλαμβάνονται στην ανάλυση.

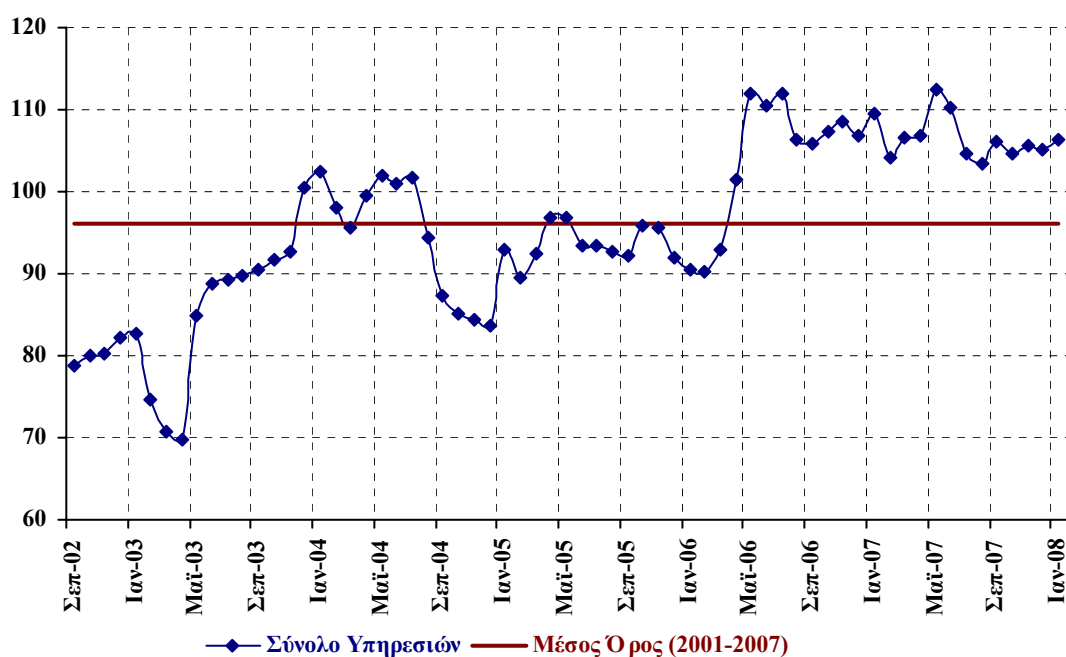
Πίνακας 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

			M.O	2001-2006			M.O έτους				
			2001-06	Max	Min		2003	2004	2005	2006	2007
Υπηρεσίες (1998-2006=100)			96,1	122,5	69,8		85,5	94,6	93,6	103,7	106.6
				3 ^ο τριμ 01	Απριλ-03						
2007											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
109,5	104,2	106,5	106,9	112,4	110,3	104,6	103,5	106,2	104,7	105,6	105,1
2008											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
106,4											

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες (1998-2006=100)

Πηγή: IOBE

Γ. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2008

Ισχυρή υποχώρηση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης

Ο **Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών** τον Ιανουάριο υποχωρεί κατά ένδεκα μονάδες, αγγίζοντας τη χαμηλότερη τιμή των τελευταίων 18 μηνών, η οποία είναι ελαφρά χαμηλότερη της μακροχρόνιας ελάχιστης τιμής (-44 μονάδες). Έτσι, ο δείκτης διαμορφώνεται στις -40 μονάδες από τις -29 που ήταν τον Δεκέμβριο, αποτελώντας την τρίτη χαμηλότερη επίδοση μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών και απέχοντας κατά πολύ από τους αντίστοιχους μέσους όρους ΕΕ και Ευρωζώνης (-10 και -12 αντίστοιχα). Είναι πιθανόν οι καταναλωτές να έχουν επηρεαστεί από τις τρέχουσες εξελίξεις κατά το μήνα διεξαγωγής της έρευνας και το δυσμενές περιβάλλον το οποίο διαμορφώνεται από την έξαρση του πληθωρισμού, την κρίση της διεθνούς οικονομίας και άλλους παράγοντες και να προεξοφλούν αρνητικές εξελίξεις και στο επόμενο διάστημα. Πάντως θα πρέπει να σημειωθεί ότι η πορεία αυτή εντάσσεται στη γενικότερη τάση υποχώρησης της καταναλωτικής εμπιστοσύνης, σε ολόκληρη την Ευρώπη, η οποία όμως αποτυπώνεται με ιδιαίτερη ένταση στην Ελλάδα. Αναλυτικότερα:

Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, τους προσεχείς 12 μήνες υποχωρούν κατά δέκα μονάδες, με τη διαφορά θετικών – αρνητικών απαντήσεων να διευρύνεται τον Ιανουάριο στο -25 από -15 τον Δεκέμβριο. Η επίδοση αυτή βρίσκεται πολύ χαμηλότερα του μέσου όρου της ΕΕ (-3) και της Ευρωζώνης (-7), ενώ στον αντίποδα βρίσκονται χώρες όπως η Σουηδία και η Φινλανδία που καταλαμβάνουν τις υψηλότερες θέσεις.

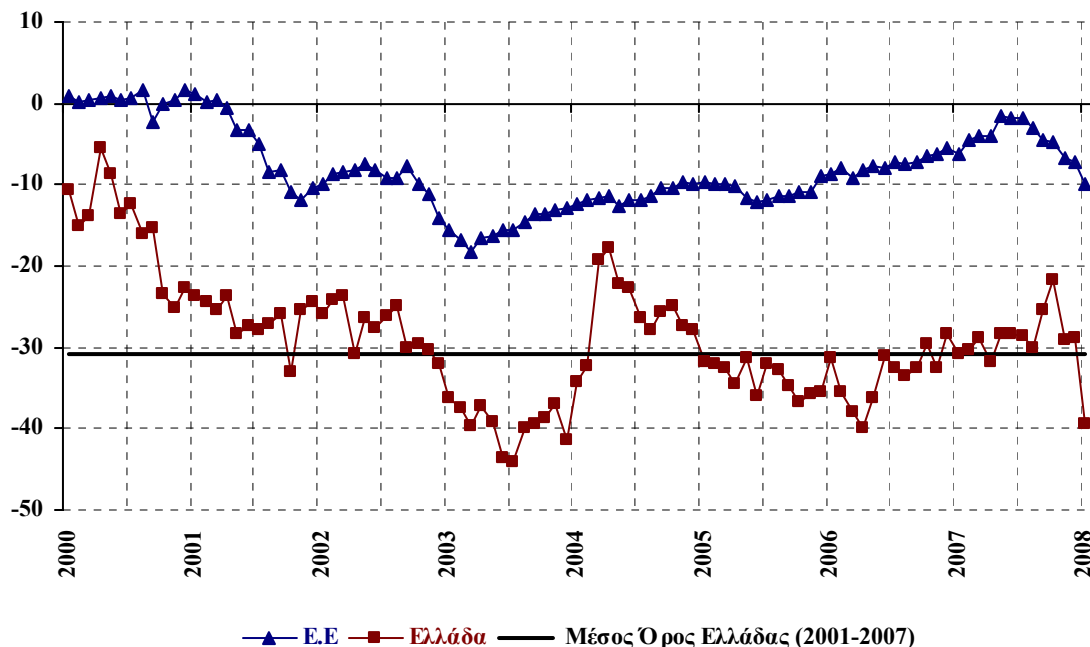
Οι προβλέψεις για την πορεία της οικονομικής κατάστασης της χώρας τους προσεχείς 12 μήνες υποχωρούν κατά 15 μονάδες, με τη διαφορά θετικών – αρνητικών προβλέψεων να φθάνει στο -39, πολύ χαμηλότερα του μέσου όρου της ΕΕ αλλά και της Ευρωζώνης (-17 και στις δύο ζώνες). Οι μόνες χώρες με θετικό αντίστοιχο ισοζύγιο στην Ευρώπη ωστόσο είναι η Πολωνία (+9) και η Μάλτα (+1).

Η πρόθεση των καταναλωτών για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες υποχωρεί σημαντικά, με τη διαφορά αυτών που δηλώνουν ότι θα αυξήσουν / μειώσουν την αποταμίευσή τους στο επόμενο δωδεκάμηνο να διαμορφώνεται στις -52 από -38 μονάδες τον Δεκέμβριο. Οι αντίστοιχοι μέσοι όροι της ΕΕ (-5) και της Ευρωζώνης (-11) απέχουν πολύ από τις επιδόσεις της Ελλάδας. Από τις υπόλοιπες χώρες, η πιο ισχυρή τάση αποταμίευσης καταγράφεται στη Φινλανδία και το Λουξεμβούργο.

Σε ότι αφορά τέλος την εξέλιξη της ανεργίας το προσεχές 12-μήνο, οι προβλέψεις των καταναλωτών επιδεινώνονται επίσης, με τη διαφορά αυτών που βλέπουν άνοδο της ανεργίας σε σχέση με αυτούς που βλέπουν μείωση να διαμορφώνεται στις +42 μονάδες, από +37 τον Δεκέμβριο. Οι αντίστοιχες επιδόσεις πάντως για την ΕΕ και την Ευρωζώνη είναι +14 και +11

αντίστοιχα, ενώ η περισσότερο αισιόδοξη εικόνα στην αγορά εργασίας εξακολουθεί να εντοπίζεται στη Λιθουανία.

Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

	2001-2007					Μ.Ο έτους						
	M.O	max	min			2003	2004	2005	2006	2007		
ΕΕ-27	-9,0	1,1	-18,4			-15	-11	-11	-8	-4		
ΕΕ-13	-10,7	1,3	-20,9			-18	-14	-14	-9	-5		
Ελλάδα	-30,7	-17,9	-44,0			-39	-26	-34	-33	-28		
	2007											
	<i>I</i>	<i>Φ</i>	<i>M</i>	<i>A</i>	<i>M</i>	<i>I</i>	<i>I</i>	<i>A</i>	<i>Σ</i>	<i>O</i>	<i>N</i>	<i>Δ</i>
ΕΕ-27	-6	-5	-4	-4	-1	-2	-2	-3	-4	-5	-7	-7
ΕΕ-13	-7	-5	-4	-4	-1	-2	-2	-4	-6	-6	-8	-9
Ελλάδα	-31	-30	-29	-32	-28	-28	-29	-30	-26	-22	-29	-29
	2008											
	<i>I</i>	<i>Φ</i>	<i>M</i>	<i>A</i>	<i>M</i>	<i>I</i>	<i>I</i>	<i>A</i>	<i>Σ</i>	<i>O</i>	<i>N</i>	<i>Δ</i>
ΕΕ-27	-10											
ΕΕ-13	-12											
Ελλάδα	-40											

Σημείωση: ο Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις τους για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας, την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, την πρόθεση αποταμίευση και την πρόβλεψη για την ανεργία. Οι προβλέψεις κινούνται στο διάστημα +100 (όλοι οι καταναλωτές προβλέπουν αύξηση) έως -100 (όλοι προβλέπουν μείωση) και εμφανίζονται ως διαφορές των θετικών-αρνητικών απαντήσεων. Αρνητική διαφορά σημαίνει ότι το ποσοστό αυτών που προβλέπουν μείωση του συγκεκριμένου μεγέθους είναι υψηλότερο του ποσοστού εκείνων που προσδοκούν αύξηση και αντίστροφα.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm